

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності Національної комісії з цінних паперів та бірж»

1. Обґрунтування необхідності прийняття законопроєкту

Пунктом 24 Меморандуму між Україною та Міжнародним валютним фондом про економічну і фінансову політику передбачено завдання щодо прийняття законопроєкту, який посилює незалежність та інституційну спроможність, повноваження щодо транскордонної та внутрішньої співпраці, та правозастосовні повноваження Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку для того, щоб забезпечити дотримання нею стандартів IOSCO.

Необхідно зазначити, що Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (далі – Комісія) є членом Міжнародної організації комісій з цінних паперів (IOSCO) з 1996 року, яка об'єднує понад 100 регуляторів зі всього світу. Однак, Комісія й досі не приєдналась до Багатостороннього меморандуму про взаєморозуміння щодо консультування та співробітництва і обміну інформацією Міжнародної організації комісій з цінних паперів (IOSCO) (далі – Меморандум IOSCO), що негативно впливає як на ефективність державного регулювання вітчизняного фондового ринку внаслідок неможливості отримання допомоги, зокрема інформації, в рамках міжнародної співпраці, так й на міжнародний імідж України.

Зазначене пов'язано з тим, що у разі приєднання до Меморандуму IOSCO Комісія буде зобов'язана забезпечити виконання вимог, які містяться у зазначеному Меморандумі, але які на даний час не має можливості виконати без внесення відповідних змін до законодавства.

Так, у Комісії недостатньо повноважень для забезпечення обміну інформацією (в тому числі інформацією, яка містить банківську таємницю), проведення розслідувань та здійснення інших заходів правозастосування в рамках надання міжнародної допомоги регуляторам іноземних держав.

З метою виконання завдання, передбаченого Меморандумом між Україною та Міжнародним валютним фондом, а також за результатами технічної місії Міжнародного валютного фонду щодо розширення повноважень і зміцнення незалежності Комісії розроблено проєкт Закону України «Про Національну комісію з цінних паперів та бірж».

Реалізація запропонованих законодавчих змін дозволить вітчизняному регулятору ринків капіталу та організованих товарних ринків досягти відповідності загальноприйнятим стандартам функціонування зазначених ринків, які втілені в Принципах та цілях регулювання ринку цінних паперів Міжнародної організації комісій з цінних паперів (далі – Принципи IOSCO).

Необхідно зазначити, що зазначені Принципи IOSCO встановлюють ряд вимог до рівня незалежності регуляторного органу в сфері фінансового ринку. Зокрема, передбачено, що регуляторний орган повинен функціонувати таким чином, щоб не виникало перешкод у його незалежності та підзвітності функції регулювання.

Ураховуючи зазначене, проєктом Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності Національної комісії з

цінних паперів та бірж» передбачено внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України з метою приведення повноважень Комісії щодо здійснення розслідувань та інших заходів правозастосування у відповідність до Принципів IOSCO та актів Європейського Союзу, а також внесення змін у зв'язку зі зміною назви регулятора ринків капіталу та організованих товарних ринків.

Зазначений законопроект пов'язаний із проектом Закону України «Про Національну комісію з цінних паперів та бірж».

2. Мета і шляхи досягнення

Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності Національної комісії з цінних паперів та бірж» розроблено на виконання пункту 24 Меморандуму між Україною та Міжнародним валютним фондом про економічну і фінансову політику та з метою виконання Україною вимог, необхідних для забезпечення відповідності регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків Принципам IOSCO, зокрема в частині забезпечення регулятором реалізації повноважень щодо здійснення розслідувань та інших заходів правозастосування.

3. Загальна характеристика та основні положення законопроекту

Проектом Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності Національної комісії з цінних паперів та бірж» передбачено внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України.

Змінами до Кодексу України про адміністративні правопорушення, зокрема, пропонується виключити статті 163, 163-5 – 163-11, 188-30, 244-17 та у зв'язку з цим внести відповідні зміни до статей 221 та 255 зазначеного кодексу. Зазначені зміни зумовлені необхідністю узгодження положень зазначеного Кодексу з нормами проекту Закону України «Про Національну комісію з цінних паперів та бірж», яким передбачено комплексне врегулювання питань застосування фінансових санкцій (штрафів) за порушення законодавства про ринки капіталу та організовані товарні ринки, законодавства про акціонерні товариства, законодавства про захист прав споживачів.

Змінами до Кримінального кодексу України, зокрема, передбачено узгодження норм зазначеного кодексу стосовно кримінальної відповідальності за маніпулювання на ринках капіталу та організованих товарних ринках та за незаконне використання інсайдерської інформації з відповідними положеннями проекту Закону України «Про Національну комісію з цінних паперів та бірж», що, зокрема пов'язано з необхідністю імплементації положень Директиви 2014/57/ЄС від 16 квітня 2014 року про кримінальні санкції щодо ринкових зловживань. Крім того, законопроектом додатково пропонується передбачити кримінальну відповідальність за створення, забезпечення функціонування або просування фінансових пірамід.

Змінами до Кримінального процесуального кодексу України, зокрема,

пропонується врегулювати питання залучення регулятора ринків капіталу та організованих товарних ринків до участі у провадженнях щодо кримінальних правопорушень у сфері ринків капіталу та організованих товарних ринків, зокрема з метою забезпечення повноцінної імплементації положень Регламенту ЄС № 596/2014 від 16 квітня 2014 року про зловживання на ринку, а також врегулювати права та обов'язки інформаторів - осіб, які звернулись із заявою або повідомленням про кримінальне правопорушення у сфері ринків капіталу та організованих товарних ринків.

4. Правові аспекти

Правові відносини у цій сфері регулюються Кодексом України про адміністративні правопорушення, Кримінальним кодексом України та Кримінальним процесуальним кодексом України.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація Закону не потребує додаткових витрат з Державного бюджету України.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття Закону

Прийняття проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності Національної комісії з цінних паперів та бірж» дозволить:

- з метою запобігання зловживанням на ринках капіталу та організованих товарних ринках побудувати ефективну систему нагляду та правозастосування на зазначених вітчизняних ринках у відповідності з Принципам IOSCO та положеннями відповідних актів Європейського Союзу, що регулюють питання в сфері боротьби із зловживаннями на ринку;

- виконати Україною зобов'язання, визначене пунктом 24 Меморандуму між Україною та Міжнародним валютним фондом про економічну і фінансову політику, стосовно забезпечення приведення повноважень щодо здійснення розслідувань та інших заходів правозастосування національного регулятора ринків капіталу та організованих товарних ринків у відповідності з Принципам IOSCO;

- покращити дисциплінованість учасників ринків капіталу та організованих товарних ринків та сприяти боротьбі з порушеннями законодавства на зазначених ринках;

- збільшити інвестиції в економіку України, зокрема через підвищення довіри до ефективності державного регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків.

Народний депутат України

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: ГЕТМАНЦЕВ ДАНИЛО ОЛЕКСАНДРОВИЧ

Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA10400000006743D0087F6A301

Дійсний до: 17.07.2021 23:59:59

Д. О. Гетманцев

та інші народні депутати

Апарат Верховної Ради України

№ 20д9/1-2021/24185 від 29.01.2021

365406

